

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIÁLIS SZÖVETSÉG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Helyben házhoz hordva negyedévre . . . 1 kor. 80 fill.
Vidéken postán küldve negyedévre . . . 3 kor. 60 fill.

Egyes szám ára 2 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. VERÉB GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Szabadka, IV., Rákóczi-utca 20. sz. Telefonszám 300.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Hirdetések árszabály szerint.

A vörösök alkonya.

Milyen gaudiummal voltak telve a szociáldemokraták lapjai, mikor két-három éve megindult a földműves munkások szervezkedése? Valóságos harci táncot jártak egy-egy alkalomkor és olyan lármát csaptak, hogy a jericho trombitálás kismiska volt ehhez képest.

Vadul, minden megengedett és meg nem engedett eszközzel agitáltak, izgattak lapjaik és „szónokaik“. Es ennek a nagy megerőtetésnek volt is eredménye. Lapjaik és röpirataik révén eljutottak még a legeldugottabb helyekre is, ahol borzasztó pusztítást vittek véghez annak a józanul gondolkozó és még meg nem mértelyezett népnek szívében s lelkében. Ez volt azonban még a kisebbik baj. Hanem ahová a szociáldemokrata pártnak, ennek az ezerkaru polypnek a karjai, azok a bizonyos löcselábú, handabandázó urak eljutottak, ott a nép egyszerű gyermekeiből bosszút álló, dühtől remegő állatokat faragtak, akiknek érzéseit és gondolatait annyira összekuszálták, hogy azok a szegény, sajnálni való emberek, családfentartók csak börtönben kaptak észhez, csak ott állott helyre régi, egyszerű gondolkozásuk és felfogásuk. De ezen nem is igen csodálkozunk. Nem csodálkozunk pedig azért, mert a népnek egyszerűen gyűlöletről prédikáltak és nem szervezkedésről; irigykedést, más vagyona után való áhitozást csöpögtettek a szívekbe, holott a józan összetartást és az igazi gazdasági szervezkedést kellett volna abba a néplelekbe átültetni.

Ahelyett, hogy küzdeni, győzni tanították volna a föld egyszerű népét, ábrándokról, soha utol nem érhető, üres íjesztgetésekről meséltek; ezzel tömték meg a földmunkás lelkét, szívéből pedig kiültek, kipusztítottak minden megelégedettséget, minden nyugalmat és méltányosságot. Olyan igényeket ébresztettek a nép szívében, amelyeket senki sem tud kielégíteni, amelyeket senki sem tud

lecsillapítani. Ezek a tulmagasra csigázott kívánságok, túlfeszített követelések nem kaptak kielégítést, nem nyertek csillapítást. Ennek aztán meg is volt az eredménye. Bőségesen érezte a nép azt a hibát, azt az elfogultságot, amelynek a terére engedte magát ragadtatni a szociáldemokrata zsidógyerekek által. Száz meg száz családfentartó, erős, munkaképes férfi tette le a kaszát és inkább a börtönben töltötte azt a drága időt, amely alatt alkalma lett volna családjának egész télidejére való kenyérét megkeresni és biztosítani.

A nép azonban lassan, egy-két év alatt már észrevette, hogy vele csak az áprilist járatják. Mikor megindult a földmunkás-szervezkedés, akkor nyarán széles e hazában sztrájkoltak az aratók. Második évben, azaz mult év nyarán már csak elvétve, imitt-amott fordult elő munkabeszüntetés. Pedig már februárban fenyegetődzött a „Népszava“ és a több, kisebb nagyobb csahos, hogy hát ők majd a feje tetejére állítják Magyarországot és olyan zavart csinálnak, amelyet Európa még nem pipált. Ugy szerettek volna játszani a néppel, mint a gyermek a gummilabdával. Van azonban még népünkben egy kis önállóság, egy kis önérték, amelylyel megint el tudja távolítani magától ezeket a sátánokat, akik zsarnoki önkényt szeretnének ülni minden ember munkája és vére fölött e hazában.

Bármennyire is szerettek volna ordítani, „patakokban folyó parasztvérről“, bármennyire szerették volna megint látni, mint kísérnek a csendőrök százakat a börtönbe a tisztességes munka elől — nem következett be. Senki sem tette ezt meg a Jakabok szép szeméért. Sőt a nép, amely gondolkozni kezdett, egyszerűen ott hagyta azt a tábor, amely szépeket, nagyokat tud ígérni, de tenni semmit sem.

Erre a csoportos elszakadásra végtelen keserűségében a „Világzsabadság“ csordának, marháknak nevezi

azokat, akik átláttak a szitán és tovább nem engedik magukat orruknál fogva vezetni.

Mikor aztán belátta Csizmadia lapja, hogy szidással, gorombáskodással sem jut semmire, hogy dacára piszkos nyelvének, keserű és durva kifakadásainak sem gyarapszik a nyáj, amely csak a megfosztásra jó, akkor megint kérélelésre fogta a dolgot, Most megint siránkozással, azzal a régi fegyverével akar hódítani, akar megint birkákat szervezni, akik majd ez év nyarán csinálnának egy kis forradalmasdit.

Csak sirjon a „Világzsabadság“. Nem hallgatja már csak nagyon kevés ember ebben a hazában. Itt van a vörösök alkonya. Vége a nagy dicsőségnek. Hiába, az emberek kezdenek látni és észrevették már azt az aljas komédiát, amit a szociáldemokrata csahosok vele játszottak.

Dávod dicsősége.

A Dávod község képviselő testülete a mult héten igazán dicséretesen viselte magát. Eddig ugyanis az a szokás uralkodott nálunk, hogy a községi képviselők községi gyűléseinken — sokszor saját meggyőződésük ellen — a népvezérek akaratának, vagyis amint ők hangoztatni szokták, a „külső nép“ óhajának akartak szavazatuk által érvényt szerezni, ami által gyakran a legegészségesebb indítványt is a napirendről leszorították, mert így tetszett ez a népvezéreinek.

Ennek azonban éppen ellenkezője történt a mult napokban. Bácsvármegye központi bizottsága községünkre ugyanis kimondotta az V-ik tanterem föllállításának szükségességét; a vármegyei alispán rendelete pedig erre vonatkozólag úgy hangzik, hogy amennyiben a község az V-ik tanterem fölláttatni vonakodnék, utasítatik a járási főszolgabíró, hogy saját hatáskörében az V-ik tanterem fölláttatása iránt intézkedjék.

Községünk népvezérei, kik gyűléseiket az utcapedakon és a malmok alatt szokták tartani, a meglevő négy katolikus jellegű iskolánk nagyobb dicsőségére, az V-ik iskolát (az építendő új tantermet) államivá, azaz felekezetenkívülivé szerették volna átvarázsolni. Hirdették is a népnek az állami iskolák előnyeit, beszéltek a népnek az állami iskolák aldásos gyümölcseiről és kü-

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást

Tüdőbetegségek, hurutok, számarköhögés, skrofulozis, Influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche“ eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche“

Képfelő orvosi rendelésre a gyógyszerárban — Ára évenként 4.— koron.

lönösen azt hangoztatták, hogy az állami iskola föllállítása a község lakóinak egy fillérébe sem fog kerülni.

A képviselő testületi gyűlés azonban nyugodtan meghallgatta a kath. felekezeti iskolák mellett elmondott érveket is; melyekből meggyőződött minden jelenlevő, hogy igenis az V-ik tanterem felállítása, annak berendezése és mindenkor jókarban tartása még akkor is a község terhe lenne, ha azt államivá tennék; és hogy államivá tevén az V-ik tantermet, tartozik azt a község a kinstárnak örök időre átadni: de azért az állami iskola évi fentartásához oly összeggel járulna, amennyit eddig is a tanítói javalmazásra fordított s hogy végre tartozik a község a tanítói nyugdíjra az évi 24 koronát és minden tanítvány után 30 filléret éventenként fizetni és hogy ezen sok áldozatjárt jutalmul a község, illetőleg az iskolaszék elvesztené jogát magának tanítót választani.

Miután a képviselők az elmondottakról, magából a törvénykönyvből szereztek meggyőződést, nem törődtek azzal, hogy mit fog mondani a külső nép, hanem egyhangulag kimondták, hogy nekik állami iskola nem kell, s hogy a község az V-ik tantermet maga fogja föllállítani és kívánja, hogy az is kath. jelleggel bírjon.

De hát miként a legjobb, legnemesebb indítványnak, ugy ezen határozatnak is akadtak ellenségei. S valjon kik? Hát az olyan embertársaink, akiknek kenyerük a békebontás, kik különösen a kabátosok közé szeretik a meghasonlás üszkét vetni s majd az előljárásigot a jegyző ellen, majd a tanítókat egymás ellen izgatják. Nem rég a plébánost látták el azon hamis információval, mintha Boróczy Jenő községi aljegyző a köteleességét és hivatását teljesítő plébános megbüntetését azért kérte volna a kir. törvényszéktől, mert ez egy halálos veszedelemben forgó hívet beteg ágyánál (nem respectálva az 1894 évi XXXI. t.-c. 123. §-át) egyháziilag egybeadta. Ezen hír akkoriban egész községünket bejárta és indító okul szolgált arra, hogy a múlt év dec. 15-én a „Bácskai Napló“ 152. számában „A dávodi aljegyző ur“ címén egy tudósítás jelent meg, mely Boróczy Jenő aljegyző ellen sértő kifejezést is tartalmazott. Minthogy a cikk írója csak most győződött meg arról, hogy azon tudósítás rosszakaratu információnak szüleménye, lelkiismerete megnyugtatótá véget a sértésnek vélt szavakat visszavonja. Az ilyen rosszakaratu informálók azok is, kiknek a kath. jellegű iskola nem tetszik.

VITA

SÓSKÚT FORRÁS VASMEGYE

ALKALIKUS NATRON-LITHION GYÓGYVIZ.

Orvosilag ajánlva: Hugysavas oiathesis, köszvény-, cukorbetegség-, gyomor-, vese- és húgyhólyag bántalmaknál stb.

Mint üdítő és borviz páraflan!

:: Bővebb felvilágosítással szolgál a ::

Központi iroda: Budapest, V., Váci-körút 54.

Főraktár: BEREGI LAJOS urnál Szabadkán.

Kapható gyógytárak, drogueriák és fűszerüzletekben.

50-3

Katholikus népszövetség. Tudósítónk írja: Derynén (Dérynya) megalakult nagy lelkesedéssel mellett március 15-én a Népszövetség negyvennyolc taggal. Helyi igazgatóvá Jerger Konrád plébánost választották. A taggyűjtés folyik.

A Népszövetség helyi igazgatóinak figyelmébe. A népszövetségi iroda a következőket közli: Az alapszabályok értelmében a népszövetségi tag attól az időtől fogva tarthat számot a Népszövetség illetményeire,

mely időben a központnak be lett jelentve. Kérjük azért a helyi igazgatókat, csoportvezetőket s egyáltalában azokat, akiknél népszövetségi gyűjtőívek vannak, hogy két három nap alatt az irodának a tagdíjat és a taglisztát beküldeni sziveskedjenek, hogy a nyomás alatt lévő márciusi füzetet kellő számban állíttathassuk elő, nehogy az utánnyomás által tetemes tulkiadás terhe háramoljék a Népszövetségre.

A tagok késedelmes bejelentése míg egyrészt reklamációkra ad alkalmat, másrészt esetleg egy-két tagilletménytől is fosztja a tagot.

Halljad Izrael.

— Néhány szó a talmudról. —

A mai számunkban közölt cikkekre választott Schwelb Mór kalocsai rabbi. A rabbi védekezését Maison Mihály szerkesztő közölte s ezzel együtt közölte Petrányi Ferenc ur választát is. A közlést a szerkesztő a következő szavakkal vezette be:

Felvetettük azt a kérdést, hogy az orthodoxok által tiszteletben tartott Talmudban nincsenek-e olyan tanok, melyek éles választó falat vannak a zsidóság és minden más nemzet közt. Nem tettünk evvel semmi különöset. A zsidó újságok egyebet sem tesznek, mint a kath. egyház tanait, intézményeit avatlatlanul bírálják; eddig siker nélkül azt akarják rásütöni, hogy az nem a mai korba való. Ne tessék csodálkozni, ha azután mi arra mutatunk rá, hogy tessék a maguk háza előtt söpörni; ott van igazán sok javítani való. A kath. egyház anélkül, hogy tanait feladná, intézményeivel mindig korához alkalmazkodik. A zsidóság körében megindult mozgalom azonban, mely a Talmud javítására indult meg, nagy ellenzésre talált. Ezen kérdéssel foglalkozni igazán közérdekű, mert több százezer embernek az ország többi lakosához való viszonyáról van szó. Multkorai cikkünkre Schwelb Mór helybeli rabbi választ küldött. Helyet adunk neki, csak a bevezetésből hagyjuk ki azon részletet, mely alkalmas volna a vitának személyes térre való terelésére. Azt mondja ugyanis, hogy a cikkíró felekezeti vak szenvedély vezette. Hogy ez neveltséges, alaptalan vád, arról meggyőződhetik, aki elolvasta azon cikket. Előre is kijelentjük, hogy csupán azon kérdés tárgyalását engedjük meg, hogy benne van-e ez vagy azon hely a Talmudban, rászorul-e a Talmud a javításra. Pontonként idézve adjuk Schwelb Mór ur állításait és rögtön megkapja a választ is.

A rabbinus védekezése.

„Az Eisenmeger-féle ismert talmudhamisítvány tárából merített idézetekkel dobál, mint egy csodás talmudtudós. A laikus ámul bámul a talmudikus kegyetlenségen és önkénytelen felkiált! „Ez hát a zsidóság legfontosabb erkölcskönyve!“ Ilyen támadásokra, ilyen kirohanásokra kénytelen vagyok reflektálni. Vegye tudomásul cikkíró ur, ha a talmud csakugyan úgy tanítana, mint ön írta, akkor én volnék az első, ki a Talmudot tüzhátra itélné.“

Petrányi válasza.

Itt van az általános, legelső és legnagyobb vád. Engedjen meg, de ezen első tárgyalagos vádja már csak azért sem igaz, mert én ezt az Eisenmeger-féle dolgot soha életemben nem láttam, s hogy létezik valahol a föld hátán, azt is csak a cikkíró urtól tudom. Tehát az alap, az egész bonyodalomnak kiinduló pontja is erős valótlanság. Kijelentem, hogy nem hamisítványokból, hanem az előttem fekvő s rabbik, tudósok által kiadott többféle eredeti Talmud és Schulchan Aruch szövegekkel dolgozom. — Ami a Talmud égetést illeti, hát kérem jól vigyázzunk, itt alighanem tüz lesz! Különböztetnem a Talmudot úgy sem akarja a tisztelendő rabbi ur, de legalább arról győződjék meg, hogy tisztítani kell a Talmud szövegét.

A rabbinus védekezése.

„Izrael kedvesebb Isten előtt, mint az ég angyalai“ (Chulin 91b.) A világ felbom-

lanék Izrael nélkül.“ (Tanit. 36.) „Ez két ártatlan idézet. Ilyen önmagasztalásokat találunk majdnem minden régi nemzetnél. Azok csak arra valók, hogy az önértéket emeljék. Ez tehát nem hiba, nem kegyetlenség, csak egy kis önmagasztalás. Abból csak elfogultság bir tőkét kovácsolni.“

Petrányi válasza.

En ezt nem holmi képzelt kegyetlenség bizonyítására idéztem, hanem annak könnyebb megérthetése, hogy a mármárosiak mi okon csaphattak ilyen nagy hühöt. Többet én e helylyel nem akartam; amit nem is akartam, ne méltóztassék reám disputálni!

A rabbinus védekezése.

„Mindannak, aki Izraelből egy lelket megöl, az írás azt neki annagiba számítja, mintha az egész világot tönkre tette volna; mindannak pedig, aki egy izraelita lelket megtart életben, az írás szerint annyi érdeme van, mintha az egész világot megmentette volna.“ Ilyen nagyzási mániában sohasem szenvedett a talmud. Az idézet egy közönséges hamisítvány. Három eredeti példány van előttem és mind a háromban másról van szó. Az idézett helyen arról van szó, hogyha két tanu tanuskodik a bírák előtt fejbénjáró bűnben, akkor a bírák kötelessége figyelmeztetni és megfélemlíteni a tanukat. Így szóljanak a bírák a tanukhoz „Ime Adám csak egy ember volt és mégis ő tőle származott az egész emberiség, megtelt általa az egész világ. Egy emberi élet fölött tanuskodtok és azért fontoljátok meg jól, hogy mit tesztek, mert ha ártatlan embert hamis tanuzás által megsemmisítetek, oly nagy bünt követtek el, mintha egy egész világot megsemmisítenétek.“ Ez az igazi és eredeti szöveg. Itt se vétezik a talmud, mert csak az ártatlan ember érdekében buzgolkodik.“

Petrányi válasza.

Mondtam én, hogy vétezik itt a Talmud? En csak annak megvilágítására hoztam fel e helyet, hogy a talmudisták szerint egy izraelitát megölni rendkívül nagy dolog. Hogy ártatlan vagy bűnöst, erre én nem is akartam kiterjeszkedni! Hiszen ez nem is tartozik a tárgyhöz: a túlerős nemzeti önértécszűréséhez. Ez a nemzeti érzés pedig kidomborodik akár ártatlan, akár bűnös izraelitával való eljárásról van szó, akár törvényszéki dologban akár másban. A Talmudnak ez a helye nagyon szépen bizonyítja, hogy a mármárosiak kapkodásának Husz érdekében van háttere, alapja a Talmudban. Mert e hely nem hamisítvány; ezt bizonyítja Huber Lipótnak „A Talmud“ című műve. Erre az urra cikkíró rabbi ur hivatkozik, „mint őszinte barátjára, ki csakugyan ért a Talmudhoz.“ Lám, lám, ezt a helyet pedig épen az ő könyvéből vettem! Különböztetnem melleleg megjegyezhetem, hogy magam is négy évig tanultam a zsidót, s a keleti nyelvekből szigorlatot is tettem. Magam is konyitanék tehát valamit a zsidóhoz. Csodálom, hogy rabbi ur, fő vallási törvénykönyvükről lévén szó, ilyen könnyelműen kezeli a dolgot s a legvilágosabb idézetekre egy frázissal felel: hogy hamisítvány. Uraságod nem nevezi meg forrásait, én első cikkemben is, most is megteszem. Kérdéses hely szóról-szóra betűről-betűre megvan az előttem fekvő sulzbachi cenzurált Talmudkiadás 9. kötetében Sanhedrin 37. a. és megvan a t. rabbi ur által használt kiadásnál föltétlenül hitelesebb Goldschmidt-féle berlini (1903.) kiadás VII. kötet 149. lapján. (Ez a kiadás legbehatóbb szövegkritika alapján, az editio princeps után készült. Ezeknek az órási költséggel és feltűnő gondnal kiállított példányoknak hitelt nem adni, legalább is izléstelenség.) Ezen kiadásokban mind a négy esetben „izraelitáról“ van szó s nem, mint ön állítja, emberről. Ha nem tetszik a helyeket ismerni, kész örömmel mutatom meg! (Néphesch achat mijiszrael — négyszer kiriv!) A lényeges itt az, hogy mekkora elővigyázatot, megfélemlítést kell kifejteni „Izraelből egy lélek“ megmentésére, míg a gójról szó sincs! Ilyen ceremóniák, tanuzások

alkalmával a gójok megmentésére nincsenek előírva. Hát nem ezen állítást, a nemzeti elfoglaltságot és túlnagy önértéket bizonyítja e hely? Az ügy érdekében még megjegyzem, hogy rabbi ur nem szóról-szóra, hanem tartalom szerinti, nagyjából idéz és szavai inkább enyhítő magyarázatot, mint eredeti szöveget tartalmaznak. Folyt. köv.

Fellegek a politikai szemhatáron. Gróf Zichy Aladár, a király személye körüli miniszter ma fogadta a nagykanizsaiak küldöttségét, mely díszlevelet hozott neki. Válaszában a többi közt ezeket mondta a miniszter:

— Az önkök lelkes összetartására a jövőben még nagyobb szükség lesz. A politikai szemhatáron nehéz fellegek tornyosulnak, a nemzetiségi kérdés és a szociáldemokrácia...

Leszerelés. A mai ülés nagy meglepetés a Háznak: a házszabályrevízió ellenzéke elfogyott. A zárószóra jogosult képviselők hiányoznak és a folyosón egyre hangosabb a hír, hogy a kormány megpakolt az obstrukcióval. A függetlenségi párt délutáni értekezletén ennek fejében gróf Andrássy Gyula honorálni fogja az ellenzék néhány módosító indítványát.

HIREK.

Tájékoztató.

Március 22. A magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjgyűlésének közgyűlése délután 4 órakor a Horgosi-féle vendéglőben.

Április 13. A filharmoniai társaság második hangversenye a városi színházban.

Országos vásárok: Ujvidék március 20., 21. és 22-ikén. — Zombor március 22. és 23. — Baja április 26. és 27. — Zenta március 22., 23.

— **Adomány.** Id. gróf Zichy Nep. János és neje szül. Kray Irma báróné a Bács-Bodrog vármegyei „Tulipán háziipar-szövetség” által Zomborban május hó folyamán tartandó kiállítás céljai 1000 koronát adományoztak a szövetségnek.

— **Felolvasás a szabad liceumban.** Holnap, pénteken este fél 6 órakor rendkívüli érdekes felolvasást tart. Polgár Miklós, a felső leányiskola tanára, a főgimnázium disztermében. A felolvasás tárgya az építészeti stílusok történelmi fejlődése. A felolvasást érdekesebbé teszik még a vetített képek nagy száma.

— **Trencsénmegye átirata.** Trencsénmegye közönsége felirt a miniszterhez a mezőgazdasági szeszgyárak ellenőrzésénél közreműködő pénzügyőrök által követett kíméletlen eljárás és bánásmód korlátozása tárgyában. Trencsénmegye hasonló felirattal való támogatás végett ma Szabadkához is megküldötte feliratát.

— **Halálozás.** Vettük a következő gyászjelentést: Alulírottak mély fájdalomtól szomorodott szívvel tudatjuk a felejtethetlen és szeretett atyánknak, illetve apósnak id. Grünfelder József folyó évi március hó 17-én délelőtt 11 órakor hosszas szenvedés és a halotti szentség ájtatos felvétele után élete 87-ik évében az Urban történt gyászos elhunytát. A megboldogult hült teteme folyó évi március 19-én délelőtt 10 órakor fog a helybeli rk. családi sírboltban örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent mise áldozat folyó hó 20-án délelőtt fél 8 órakor fog a helybeli rk. templomban a Mindenhatóknak bemutatni. Bácsalmás, 1908 március hó 18-án. Legyen nyugalma csendes! Ifj. Grünfelder József, Gerő János, Grünfelder Antal, Grünfelder Jusztina, Grünfelder Margit gyermekei. Evin Teréz, Dihoub Mariska, Kersch Lenke menyei. Walter Mihály, Müller Péter mint vők. Továbbá számos unokái, rokonai és jóbarátai.

— **A gazdák nem ülnek fel.** Az irigy konkurrencia úgy látszik semmitől sem riad vissza, csak hogy elhitesse a gazdákkal, mintha

a nem impregnált répamag ép oly jó és ki-magasló értékű volna, mint a *Mauthner Ödön* udvari magkereskedő által kizárólagosan forgalmazott impregnált répamag. Természetesen ez hiábavaló erőlködés, hiszen azon gazdákat, kik már impregnált répamagot vetettek se fel nem ültetik, se attól többé el nem tántorítják: lévén *egyedül hivatottak* arra, hogy véleményt formáljanak. És mert e vélemények rendkívül kedvezőek, a konkurrencia elég vak és vakmerő, hogy magát tolja fel a bírónak, mintha bizony a delikvens ítélkezhetne a bíró fölött! Valóban a legfőbb ideje, hogy a konkurrencia ily féktelen elfajulása ellen a földmívelési miniszter a leg-sürgősebben gondoskodjék a tisztviselőtlen versenyről szóló törvény megalkotásával.

— **Iparpártolás.** A közoktatástügyi miniszterium Zentának eddig évi 600 korona segélyt utalványozott ipar és tanoncügyi célokra. A miniszter ezen segélyt most 1000 koronára emelte, amiről tegnap leiratban értesítette Zenta tanácsát.

— **Szerencsétlenség.** Nagy szerencsétlenség érte Mikuska Józsefet, Mikuska malomtulajdonos fiát. Mikuska József a malomban foglalatokodott. Munka közben a henger elkapta a lábát s azt összezúzta. A szerencsétlen embert a mentők a Mária-Valéria kórházba szállították.

— **Csődök.** Az ujvidéki királyi törvényszék közölni teszi, hogy Berlet Gáspár sajkásszentiváni kereskedő. — továbbá Ilic Száva ujvidéki kereskedő ingó és ingatlan javaira a csődöt megnyitotta. Tömeggondnokul előbbiben dr. Rohonyi Gyula utóbbiban pedig dr. Lustig Sándor ujvidéki ügyvéd neveztetett ki.

— **Öngyilkos gimnazista.** Ujvidékről írják: Steinitz Gyula, az ujvidéki főgimnázium tanulója, a városi sétatér padján agyonlötte magát. Az eset nagy részvétet keltett a városban, mert az öngyilkos jeles tanulója volt a gimnáziumnak és egyetlen fia mélyen sujtott szüleinek. Sokan azt hiszik, amiatt való keserűségében kereste a halált, hogy volt iskolatársai, kik mögött mult évben kiállott tífuszbetegsége miatt egy évvel elmaradt. Most készülnek az érettségi vizsgálatokra, holott ő még csak a hetedik osztályt rója. Napokig foglalkozhatott a halál gondolatával, mert néhány nappal öngyilkossága előtt tréfálkozva azt mondotta egyik kedves iskolatársának, hogy ha ő most meghalna, azt szeretné, ha az ideálja vinné a koronát, osztálytársai pedig a koporsót. Kivánsága teljesült. Koporsóját az osztálytársai vitték, a koronát pedig szíve választotta. A szegény fiu semmi levelet sem hagyott hátra.

Ne köhögj!! Igen ám, de muszáj. Ki mondja azt neked? Végy egy üveg Illés-féle törvényesen védett **utifü kivotatot**, amely a legbiztosabb szer köhögés, rekedtség s mellfájás ellen, még a legmakacsabb eseteknél is. Az Illés-féle **utikivotattól** három-négy nap alatt úgy elmúlik a köhögés és egyéb bajai, mintha soha sem lettek volna. Hála és köszönőiratok az egész országból. — **Ára üvegenként 1 korona.** — Kapható a készítőnél: **Ifj. ILLÉS ANTAL** vörös kereszt gyógytárában **Szabadkán**, Eötvös-utca (bankpalota, régi posta helyén). Megrendelések vidékre utánvét vagy a pénz előleges beküldése mellett eszközöltnék. 325-2

Gyilkos szociáldemokrata vezér.

Turós György kislángi lakos egy revolverrel lelötte Porteleki József eszmiadiát, aki már a gyilkos lövés következtében kiszervezett.

A község kocsmájában nagy mulatozás volt. Megfordult a dáridozók között Turós György is. egy háborgó lelki szociálista ember. Hírhedt szociálista vezér volt, kit messze elkerült minden jóérzésű ember. A mulatók sem fogadták be maguk közé. Egy darabig ott támoalgott sötét lélekkel, csak a lelkész felszólítására távozott el, előbb azonban megjegyezte, hogy „még ma holon csókolok valakit.” Az új folyamán újra visszatért. Zsebében töltött revolver rejlett. Járt-elt a mulatók között egy darabig, aztán előrerántotta a revolvert és a tömeg közé lőtt. Porteleki József fején találva, vértől borítva esett össze. Néhány óra múlva

kiszervezett, az életküzelemnek hagyván hátra özvegyét és árváit.

A gyilkost pedig elfogták a csendőrök s bekisérték a helybeli börtönbe.

A gyilkos cselekedet közvetlen oka még nem tisztázódott. Tény azonban, hogy a szociálista istentagadó eszmék hozzájárultak lelkének elfajulásához, mert gyilkos istentagadó, a keresztény erkölcsöket lábbal taposó szociáldemokrata vezér volt.

Folyó hó 20-án, pénteken este színelőadás után

TOMBOLA
az Otthon kávéházban.

A nyereménytárgyak Kramer Antal kirakataiba lesznek láthatók.

A zenét Bodrics Miska kitűnő zenekara szolgáltatja.

Versendi Gyula,

335-2-2

az „Otthon” kávéház tulajdonosa.

SZÍNHÁZ.

Gróf Hamlet.

Egy ősrégi francia főúri család utolsó ivadékát, de Houdan grófot nevezik ismerősei Hamletnek. Ez az elnevezés annyiban jogos, mert Houdan grófnak némi hasonlóságai vannak a mondai Hamlethez. Tépelő ember. kiben nincs akaraterő, enged a rábeszélésnek s csak a döntő pillanatban tudja magát elhatározni.

Tristan és Godfernaux szerdán előadott vigjátéka eladósodottnak mutatja be ezt a főúri sarjadékot (Virányi), kit uszora (Bogyó) és Pépin báróné (Tolnai) mindenáron férjül akarnak adni a milliomas Herbellier (Nagy Imre), leányához, Ivonnehoz (Váradi). A kesedelmező grófot csaknem az ágyból ragadják ki a polgári esküvőhöz, ahol utóvégre is elhatározza magát és visszautasítja Ivonne kezét. A leány is örül ennek, mert nem szereti a vőlegényét, ki gondolataiba merülve, szótlanul szokott mellette áldogálni s akinek megjelenése kedvetlen, kiélt alakot mutatott. Nemsokára azonban az egyik fürdőhelyen véletlenül összetalálkozik a volt jegyespár, beszélgetésbe ereszkedvén, megszeretik egymást s házassági közvetítők tudta nélkül, sőt várákozása ellenére jegyesek lesznek.

Kis számú közönség nézte végig ezt az eleven darabot, de az sokat tapsolt Virányinak, a címszerep ábrázolójának. Virányi tehetsége a mi színpadunkon fejlődött ki s most, amikor néhány igen szép alakítást produkált, megvált Farkas társulatától. Kár érte, mert élethűen játszó művészt veszít vele a társulat, ki szerepeit gondosan megtanulja, átgondolja és természetűen ábrázolja. Nagy veszteség a közönségre nézve Bogyó Zsiga távozása is, aki elsőrangú s erősen kiemelkedő tehetségű ereje a társulatnak. Minden egyes fellépésben meglepően tökéletes volt az alakítása s ez este is feltűnést keltett jellegzetes játékaival. Szigethy Andort (szabó) is megtapsolták kicsiny epizód szerepében.

Műsor:

Péntek: Mérsékelt helyárrakkal Bálkirálynő.

Szombat: A gésák.

Vasárnap: d. u. Gyurkovich leányok, este Varázskeringő.

Hol szerezzük be szükségleteinket!

Képeskönyvek, ifjusági iratok, díszmunkák, imakönyvek, levélpapírok dobozokban, író- és rajzszerek legalkalmasabban beszerezhetők

HEUMANN MÓR

... könyv-, papir- és írószerekkereskedésében ... Szabadkán, főtér, Szentháromsággal szemben.

REGÉNY.

AZ ANTIKRISZTUS CSODÁJA.

Fordította: Kőrönczy Ernő. 82

A tulajdonos odabenn izgatottan, nagy léptekkel méregette keresztül-kasul a széles folyosókat, s átkozta a sorsot, mely így szerencsétlenséget hozott szent fejére. Signor Dio, most már tönkrement ember vagyok. Ha te ezt megtörténni engeded, kézen fogom feleségemet, gyermekeimet mind, s levetem magam az Aetna csucsáról. A felesége holt sápadtan, kisírt szemekkel támolygott ide-oda. Szemét sem merté fölvetni a földről, s kész lett volna térdencuszva járni a Signorina elé, csakhogy maradásra bírja.

— Hogyan, ön beszélni akar velem, Signora? — szölt Micaelához, miközben új reménytől derült fel a képe. — Engedje a jószágos Isten, hogy sikerüljön önnek. Ah, mondja neki, hogy az a nápolyi gézengúz, ki ezt a nagy keveredést okozta, elillant már a városból. Mondja, hogy kész mindegyikük megkövetni őt. Beszéljen velem ügyesen Signora!

Azzal az angol nő előszobájába vezette, s bevitte a látogatójegyet. Csakhamar visszatért a lady válaszával, mellyel pár pernyi türelemre kéri őt. Most Signor Favarával épen üzleti ügyekben tárgyal.

Ez épen akkor történt, mikor az ügyvéd megkerte kezét. Donna Micaela a csukott ajtó mögül is kivethette szavát:

— Önnek nem szabad távoznia innen, Signorina. Ugyan mi lesz velünk, ha magunkra hagy minket? Szeretem önt, s vissza akarom tartani mindenáron. Nem lett volna bátorságom bevallani ezt ön előtt, ha az utazással nem hozakodik elő. De most...

Hangja egyszerre meghalkult; Donna Micaela megelégedett ezzel, s eltávozott a szobából. Tudta, hogy az ő jelenléte, közbenjárása fölösleges itt már. Ha Signor Fa-

varának nem sikerül tervéről lebeszélni őt, senkinek sem sikerül a világon.

Alighogy kifordult az ajtón, hát látja ám, hogy a szállodás nagyban pörlekedik Fra Felicevel, a franciskánus baráttal, s nem elég, hogy szidja-szapulja, de még azzal is fenyegeti, hogy kidobja a házból.

— Fra Felice, — ordított rá, — és ön még ide meri tenni a lábát, hogy a mi jótevőnkkel civakodjék? On csak még jobban nekiháragítja majd. Hordja el magát rögtön, ön emberevő, vadállat, kotródjék azonnal!

Fra Felice csak oly ingerült volt, mint a tulajdonos, s félre akarta tolni az utból. Csakhogy ez hóna alá kapott a két kezével, s szó nélkül ki lödítette a kapun.

Fra Felice különben bizonyára szerencsés esillagzat alatt született. Siciliában, a hol még az iskolásgyerkőc is játszik a lutrin, sok olyan jóslási tehetséggel megáldott ember van, aki jó előre meg tudja mondani, hogy melyik szám jön ki a legközelebbi húzáson. Ezeknek a lutriprófétáknak „Polacco“ a neve, s a legtöbb közülük kezdülő barát. Ilyen volt Fra Felice is. Az Aetna mentén ő volt a legügyesebb, legszerencsésebb Polacco. (Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenet.

V. J. Regőcze. A cikket megkaptuk. Közölni fogjuk, csak a napot nem határozhatjuk meg.

K. L. Nyirbátor. Elküldöttük az összes megrendelt dolgokat és pedig egyszerre. Időközben talán meg is érkeztek. A lapot pótoltuk.

Abrasits Mihály épületbádogos Szabadkán.

Készít az épületbádogossághoz tartozó minden munkákat, torony fődéseket, toronytető javítást és festést, kereszt- és gömb-aranyozást, valamint villámhárító felszerelést állvány nélkül. 144-70

„Gépész“

című műszaki lap az egyedüli, mely hivatásosan foglalkozik a gépészek társadalmi helyzetével és ingyenes közvetítésével, melynek előfizetési ára egész évre 4 korona, félévre 2 korona 10 fillér. A gépész és kazánfűtői vizsgára előkészítő kézikönyv 2 korona 85 fillér. Kazánfűtői és összes gépészeti vizsgákra előkészítő kézikönyv 130 rajzzal 300 oldal 4 kor. 50 fillér. Villamossági káté villanycsengők és telefonkezeléséről 5 korona 50 fillér. Aratógépek szerkezete és kezelése 1 korona 85 fillér. 1908. évi gépészeti zsebnaptár, mely a gépészeti tudnivalók tárháza 1 korona 35 fillér.

Gépész kiadóhivatalában:

Szeghalom.

Második kiadás!

Kevés röpirat éri Magyarországon a második kiadást. Ezen kevesek közé tartozik a

„SZÓIMÁDÁS.“

című politikai röpirat, mely első kiadásában 120,000 példányban kelt el, s most újabb 15,000 példányban jelent meg.

A „Szóimadás“ ára 20 fillér.

10 példány 1 korona 80 fillér. Kapható: kiadóhivatalunkban.

HIRDETMÉNY.

A Bácsalmási Kölcsönös Tűzkárbiztosító-társaság mint Szövetkezet 1908. évi március hó 29-én délután 2 órak a helybeli fluiskola épületében tartja

RENDES ÉVI KÖZGYŰLÉSÉT,

melyre a szövetkezet tagjai tisztelettel meghívattak.

Tanácskozási tárgyak:

1. Igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentések előterjesztése.
2. Az 1907. évi mérleg előterjesztése s megállapítása.
3. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvényt megadása.
4. Beérkező indítványok tárgyalása.

Az igazgatóság.

MÉRLEG

a Bácsalmási Kölcsönös Tűzkárbiztosító-társaság mint Szövetkezet 1907. év végével.

V a g y o n	Korona		T e h e r	Korona	
	fillér	fillér		fillér	fillér
Késszépénz 1907. év végén	1025	75	Nincsen	—	—
Nyomtatványok, szerelvények	54	25	Tiszta vagyon	1080	—
Összesen	1080	—	Összesen	1080	—

Kelt Bácsalmáson, 1907. évi december hó 31-én.

Raichheld Adolf s. k., szövetkezeti jegyző.

Skribanek Péter s. k., pénztáros.

Jelen mérleget a szövetkezet könyveivel összehasonlítva, ezekkel mindenben megegyezőnek találtuk. — Kmft.

Welchesz József s. k.,

Schoblocher György s. k.,

Bilinovits Jakab s. k.,

Hubert Antal s. k.

felügyelő-bizottsági tagok.

336-1-1

Nyomatott a kiadótulajdonos, Szabadkai Nyomda- és Hirlapkiadó-vállalat mint szövetkezet könyvnyomdájában.